

บันทึกงานบุญเบญจ กมมเทนมเทนมคณิเทพนมมทกณณั

เล่ม ๑๐ แผ่นที่ ๕ วันที่ ๓๐ เมษายน รัตนโกสินทร์ ค.ศ. ๑๑๒๒ หน้า ๓๑

สารบัญ

พระ ราช บัญญัติ	จัดการ ศาล ใน สนาม ลติศย์	
ขุติธรรม	รัตนโกสินทร์ ค.ศ. ๑๑๑	หน้า ๓๑
พระ ราช บัญญัติ	ลาภิ อากร	รัตนโกสินทร์
ค.ศ. ๑๑๑		หน้า ๓๖
พระ ราช บัญญัติ	พิทักษ์ ภาษี ภายใน	รัตน
โกสินทร์ ค.ศ. ๑๑๑		หน้า ๔๕
พระ ราช บัญญัติ		หน้า ๕๘
ชาว ไทย		หน้า ๕๘
พระ ราช บัญญัติ		หน้า ๕๘

พระ ราช บัญญัติ

จัดการ ศาล ใน สนาม ลติศย์ ขุติธรรม
รัตนโกสินทร์ ค.ศ. ๑๑๑

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระ
พระ ปรมินทร์มหา จัฟาลงกรณ์ พระ จุลจอม
เกล้าเจ้าอยู่หัว ทำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า
ตั้งแต่นั้น พระ กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ออก

ประกาศตั้งกระทรวงยุติธรรม ลงวันที่ ๒๕
 เดือนมิถุนายน รัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๐ ไทยยกศาล
 เดิมรวม ๑๖ ศาล ซึ่งตั้งอยู่ในกระทรวง
 ต่าง ๆ กับศาลฝ่ายพระราชาธิบดี มารวม
 ยังสนามสถิตย์ยุติธรรม แล้วแบ่งตั้งขึ้นใหม่
 เป็นศาลอุทธรณ์ ๒ ศาล แลศาลทำ ๕ ศาล
 รวม ๗ ศาล ได้พิจารณาพิพากษาคดีเก่าที่
 ตั้งค้างมาแต่ก่อน กับคดีราษฎรร้องฟ้อง
 กันขึ้นในปี รัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๑ โดยรวดเร็ว
 ไปมากนัก ตามความที่ประจักษ์ในราย
 งานสาวขบความแพ่งอาญาแลอุทธรณ์ ซึ่งพระ
 เจ้าห้องยาเธอ พระองค์เจ้าสวัสดิโสภณ
 เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม ได้นำขึ้นกราบ
 บังคมทูลพระกรุณาโดยลำดับสืบมา แลทรง
 พระราชดำริเห็นว่า จำนวนความอุทธรณ์ที่
 ค้าง อยู่ในศาลอุทธรณ์คดีราษฎร แลศาล
 อุทธรณ์คดีหลวง นั้นมีอยู่น้อย จำนวนความ
 อาญาที่ค้าง ค้าง อยู่ในศาลพระราชอาญานั้น
 ยังมีอยู่มากกว่าศาลอื่น ๆ หลายส่วน เพราะ
 ความเก่าที่ค้าง มาจนหลายปี รัตนโกสินทร์
 ศก ๑๑๐ ก่อนตั้งกระทรวงยุติธรรม กับความ
 ที่ราษฎรฟ้องหากันขึ้นใหม่ก็มากอยู่แล้ว ทั้ง
 ความหัวเมืองทั้งปวง ก็ส่งทยอยมา รวมเข้า
 อีกเสมอไป จึงเป็นการเหลือกำลังที่ศาลพระ
 ราชอาญาศาลเดียว จะพิจารณาพิพากษา ให้
 แล้วทันกับความที่เกิดขึ้นใหม่ได้ อีกประการ
 หนึ่ง กรมรับฟ้องซึ่งได้ตั้งขึ้น ตามความใน
 ข้อ ๕ แห่งประกาศตั้งกระทรวงยุติธรรม รัตน
 โกสินทร์ ศก ๑๑๐ นั้น ก็ได้รับฟ้องของราษฎร
 ทั้งปวง แลประทับส่งไปให้ศาลพิจารณาโดย
 ถูกต้อง ตามพระบรมมณูญ ทลชดข รัตน

โกสินทร์ ศก ๑๑๑ โดยเรียบร้อยที่อยู่ แต่รัตน
 ทรงพระราชดำริห์ เพื่อจะให้โอกาสแก่
 ราษฎรทั้งหลาย ผู้มีอรรถคดีได้ไปอุทธรณ์หา
 ผู้รับพระราชกำหนดกฎหมาย เรียบเรียงคำฟ้อง
 ให้ถูกต้องแก่ความจริง อันเกิดขึ้น ซอยด้วย
 ตัวบทกฎหมายแล้ว ก็ไม่จำเป็นจะต้องให้
 มีกรมรับฟ้องอีกต่อไป

เหตุอันนี้ก็เป็นการสมควร แก่กาลสมัย
 ที่จะต้องจัดแก้ไข ขรรณเนียมรับฟ้องเสีย
 ใหม่ แลเปลี่ยนศาลให้พอแก่การพิจารณา
 คดีที่ค้าง ค้าง อยู่มาแลน้อย อีกประการ
 หนึ่งคำ ขรรณเนียม คำเชิง ประกัน ๒ บาท
 ซึ่งเรียกแก่ โจทย์ จำเลย ตามที่กักค่า
 ขรรณเนียมศาล ในข้อ ๗ แห่งประกาศตั้ง
 กระทรวงยุติธรรม นั้น ทรงพระราชดำริห์
 ว่าควร จะแก้ไขเสียด้วย จึงมีพระบรมราช
 โองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่ว
 กันต่อไปดังนี้

เลิกศาลอุทธรณ์คดีหลวง

ได้ความอุทธรณ์ที่ยังค้างอยู่

มารวมในศาลอุทธรณ์คดีราษฎร

ข้อ ๑ ศาลอุทธรณ์คดีหลวง ซึ่งตั้งอยู่
 ไว้ตามความในข้อ ๓ แห่งประกาศตั้งกระทรวง
 ยุติธรรม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๐ นั้น
 ให้ยกเลิกเสีย ตั้งแต่วันที่ ๑ เดือนเมษายน
 รัตนโกสินทร์ ศก ๑๑๒ เป็นต้นไป แลบรรดา
 ความอุทธรณ์ ซึ่งยังค้าง ค้าง พิจารณา อยู่ใน
 ศาลอุทธรณ์คดีหลวงนั้น ให้ยกมารวม
 พิจารณาในศาลอุทธรณ์คดีราษฎรต่อไป แล
 บรรดาความอุทธรณ์ ซึ่งจะร้องฟ้องกันขึ้นใหม่

ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน รักษาสถาบัน
 ศักดิ์ ๑๑๒ เป็นต้นไปนั้น ความเดิม จะเป็น คก
 หลวงกต คก ราษฎร กต ก็ให้ฟ้องแล ประทับ
 ไปยังศาล อททธรณ์ กต ราษฎร ทั้งสิ้น ถ้าราษฎร
 ผู้มี อรรถกต ก็ จะฟ้อง อททธรณ์ กล่าว ไทย
 คำพิพากษา คก สก. ของ ศาล อททธรณ์ คก ราษฎร
 แล้ว ก็ให้ทล เกสร์ ก ฎาษฎร กต ที่เคียว ตาม
 ความใน ข้อ ๖ แห่ง ประกาศตั้ง กระทรวง ยุติธรรม
 รักษาสถาบัน คก ๑๑๑ นั้น

ทั้งศาลราชทัณฑ์พิเชท

ให้ พิจารณาความอาญา ขึ้น อีกศาลหนึ่ง

ข้อ ๒ ศาลพระวราช อาญา มีอยู่ศาลเดียว
 ยังไม่พอแก่การ พิจารณาความ อาญา ที่ยัง
 คงค้าง อยู่แต่ ที่ จะเกิดขึ้น ใหม่อีกต่อไป จึงทรง
 พระ ปรณณาไปรคเกล้า ให้ตั้ง ศาลเพิ่ม ขึ้น อีก
 ศาลหนึ่ง ให้เรียกนามว่า ศาลราชทัณฑ์พิเชท
 แลให้ศาล พระวราช อาญา แล ศาล ราชทัณฑ์
 พิเชท ทั้ง สอง นี้ เปน กระทรวง พิจารณาพิพาท
 คก สก. ความอาญา ทั้ง ปวง แลความ อาญา ที่
 คงค้าง อยู่ ในศาล พระวราช อาญา นั้น ก็ให้
 แยกแยกมา พิจารณา ใน ศาล ราช ทัณฑ์พิเชท
 ด้วย คำม สมควร บรรดาความ อาญา ซึ่ง จะ
 ต้อง ฟ้อง กัน ขึ้น ใหม่ ตั้งแต่วันที่ ๑ เดือน
 เมษายน รักษาสถาบัน คก ๑๑๒ เป็นต้นไปนั้น
 ให้แบ่ง ประทับ ไปยังศาล พระ วราช อาญา แล
 ศาล ราช ทัณฑ์พิเชท ทั้ง สอง นี้ ตาม พระ
 ธรรมนุญ

เรียกค่า เชิง ประกัน

ข้อ ๓ ศาลราชทัณฑ์พิเชท ค่าเชิง ประกัน ๒ บาท ซึ่ง
 เรียกแต่ราษฎร คก ในศาล หัวเมือง
 ทั้ง ปวง ศาล อททธรณ์ ศาล ใน สนาม สถิตย์

ยุติธรรม แล ศาล ข้าง หลวง ศาล อทท ธรรม
 แล ศาล ฎีกา ทั้งที่ กำหนดไว้ ใน พักติ คำ ธรรม
 นิยมศาล ใน ข้อ ๗ แห่ง ประกาศตั้ง กระทรวง
 ยุติ ธรรม รักษาสถาบัน คก ๑๑๑ นั้น ให้ยก
 เลิกเสีย ถ้าแลศาล จะยังคง ให้ผู้ต้อง คก
 หาประกัน แลรับ เรือนตามกฎ หมาย แลให้ให้
 ผู้ต้อง คก ฎาษฎร ประกันผู้รับ เรือน ทั้งหนึ่ง ลือ
 ประกัน หนึ่ง ลือรับ เรือน ให้ไว้แก่ ตลาการ
 ณ ศาลนั้น ตามเดิม แต่ห้ามมิให้ศาล ทั้ง ปวง
 ซึ่ง กล่าว ชื่อ มาแล้วนี้ เรียกเงิน ค่าเชิง ประ
 กัน แก่ผู้ต้อง คก เปน อน ชาติ

เรียก ค่าหมาย เรียก แล หมาย เกาะ จำเลย

ฉบับละ ๑ บาท

ข้อ ๔ ถ้าศาล ใน หัวเมือง ทั้ง ปวง ศาล กอง
 ทรเวณ ศาล ใน สนาม สถิตย์ ยุติธรรม แล ศาล
 ข้าง หลวง ศาล อททธรณ์ แล ศาล ฎีกา ฎาศาล
 ไทศาล หนึ่ง ซึ่ง จะ ไต่ตั้ง ขึ้น อีกต่อไปภาย หน้า จะ
 ออกหมาย เรียกหมาย เกาะ ฎาหมาย จับจำเลย
 ฎาคน ไทคน หนึ่ง ซึ่ง เกี่ยวข้อง ต้อง คก อยู่
 ในศาลนั้น ก็ให้ศาล เรียก ค่า ธรรม นิยม
 ออกหมาย แต่ โจทย์ ผู้ซึ่ง กล่าว หาคค
 แล เปน ผู้มา ขอ ให้ศาล ออกหมาย นั้น ฉบับ
 ละ ๑ บาท

เลิก กรมรับ ฟ้อง

ข้อ ๕ กรมรับ ฟ้อง สนาม สถิตย์ ยุติธรรม
 ซึ่ง ไต่ตั้ง ขึ้น ไว้ตาม ความใน ข้อ ๕ แห่ง
 ประกาศตั้ง กระทรวง ยุติ ธรรม รักษาสถาบัน
 คก ๑๑๑ นั้น ให้ ยกเลิกเสีย ตั้งแต่วันที่ ๑
 เมษายน รักษาสถาบัน คก ๑๑๒ เป็นต้นไป

ให้ผู้มีหน้าที่พึงรื้อต่อศาล

ข้อ ๖ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน รัตนโกสินทร์
ศก ๑๑๒ เปเรต้นไปนั้น ให้ราษฎร ทั้งหลาย
ผู้มีบรรดาศักดิ์ ซึ่งเปเร ความ แพร่ ความอาญา
แล ความ อทธรณ์ มา พ้อง ต่อ ศาล สยาม
สถิตย์ยุดิ ขรรณ ศาลโต รอล หนึ่งใน ศาลมณ
คกั ของ ตน จะเปเร กระ ทรรร ของ ศาล นั้น ได้
พิจารณา ตาม พระ ขรรณ มณู แล ให้ ขรรกา
ศาล ทั้ง ปวง ณ สยาม สถิตย์ยุดิ ขรรณ ตั้ง
จำ ศาลไว้เปเร เจกั ษัตริการ รัย ปั้ง สำหรับ
ศาล ของ ทุก ๆ ศาล เพื่อ ให้ รัย ปั้ง ขอร ราษฎร
ผู้มี บรรดาศักดิ์ เปเร ให้ เปเร เปเร ขอร ราษฎร
ศาลนั้น จะ โท้ ทรรร แล สั้ง ปรรร กั ให้ เปเร พ้อง
ได้ ตาม พระ ขรรณ มณู

ผู้มีบรรดาศักดิ์ จะ ให้ การ ดำ พ้อง เอง ก็ ได้

ๆ จะ ให้ ผู้รัย กฏ ราษฎร แพร ให้ กั โท้

ข้อ ๗ ราษฎร ทั้งหลาย ผู้มี บรรดาศักดิ์ จะ
ปฎิภา มา ทา ๆ ผู้รัย กฏ ขอร ให้ เรียบ เรียง แด่ง
พ้อง ให้ ทรร ตาม มณู คกั กั ทรร เรียง ว่า เปน
ความ สักดิ์ จริง ให้ ถูก ต้อง ขอร กั วย พระ ราช
กำหนด กฏหมาย ก็ ได้ แล ให้ นำ มา ขึ้น
ต่อ ศาล ๆ มา ให้ สรร ค่าง กั อย ต่อ จำ
ศาล ก็ ได้ ให้ จำ ศาล เรียบ เรียง ขึ้น เปน พ้อง
ให้ ถูก ต้อง ตาม กฏหมาย แด่ง พ้อง ฅบย โท้ ซึ่ง
ราษฎร ผู้มี บรรดาศักดิ์ ให้ ผู้รัย กฏหมาย เรียบ
เรียง แด่ง ให้ นั้น ต้อง ให้ ผู้ แด่ง แล ผู้ เขียน สรร
ลายมือ เขียน ชื่อ ของ ตน มา ใน ท้าย พ้อง ด้วย
ตาม ความ ใน ประการ ว่า ด้วย สรร ชื่อ ผู้ แด่ง
ผู้ เขียน สรร พ้อง เรือ รว แล กฏกา รัตน
โกสินทร์ ศก ๑๑๐

วิธี แต่ง พ้อง

ข้อ ๘ ใน พ้อง ทุก ๆ ฅบย นั้น ต้อง กล่าว
ชื่อ ความ ศักดิ์ คือ

(๑) นาม ศาล ซึ่ง โจทก์ มา ขึ้น พ้อง

(๒) ชื่อ ทวิฎา ชื่อ ยศ ของ โจทก์ กั
สั กั มล นาย แล ตำบลด บ้าน ที่ อยู่ อา ไศรบ

(๓) ชื่อ ทวิฎา ชื่อ ยศ ของ จำเลย กั
สั กั มล นาย แล ตำบลด บ้าน ที่ อยู่ อา ไศรบ
ตาม ที่ โจทก์ สั บ รุ โท้

(๔) สรรพ เหตุ การ ต่าง ๆ ซึ่ง ให้ เกิด
มูล กั พิพาท เมื่อ โท้ แล ณ ที่ โท้ ได้ กล่าว
แก่ โจ้ ความ ให้ สักดิ์ เจน แล ฅบย แยก ออก เปน
ข้อ หา เรียง เปน ลำ คับ ข้อ ๑ ข้อ ๒ แล
ไป แด่ง โท้ สรร เซย ซึ่ง โจทก์ เชื้อ แม่ แก่ โจ้ ว่า
เปน ความ จริง อาจ สั บ พยายาม ให้ สัม โท้ ใน
เวลา พิจารณา

(๕) ใน ท้าย พ้อง ให้ มี คำ ร้อง ขอ ให้
ศาล พิจารณา พิพาท ขา ทัก สั น ประการ โท้
ความ กฏหมาย แล ยุดิ ขรรณ กั สักดิ์ แล ความ ประ
สงค์ ของ โจทก์

ถ้า ใน พ้อง จะ อ้าง ถึง สรรพ สรร ลือ เอก
สาร สำ คัญ ๆ สาร ขบ ขาญ ชี โท้ ๆ ก็ ให้
คัก สำเนา คัก มา กั ท้าย พ้อง ห้าม มี โท้
เขียน ลง ใน พ้อง เปน อัน ขา

คัก ไม่ ควร รัย ไว้ พิจารณา ให้ ยก พ้อง เสีย

ถ้า พ้อง ขก พร้อง ให้ คั น ไป

ให้ โจทก์ แล เสีย ให้ ถูก ต้อง

ข้อ ๙ ถ้า ศาล ทรรร กั พ้อง ซึ่ง โจทก์
แด่ง มา เอง เห็น ว่า มณู คกั ที่ กล่าว ทา ใน
พ้อง นั้น ไม่ เปเร คกั อัน ควร รัย ไว้ พิจารณา

ความ กฎหมาย ก็ให้ ทัก สิ้น ยก ฟ้อง เสีย
 ที่ เกี่ยว ไม่ ต้อง ออก หมาย เรียก จำเลย มา
 แยกคดี แล ให้ ศาล ธรรมเนียม รับ ฟ้อง เปน ฎีก
 แก่ โจทย์ ไป เว้น แต่ ฟ้อง ที่ โจทย์ มา ให้ การ
 ต่าง ฟ้อง ต่อ ศาล ซึ่ง จำ ศาล เสีย เรือง
 มั่ง ให้ รับ ค่า ธรรมเนียม รับ ฟ้อง จึง ไม่
 เปน ฎีก แก่ โจทย์ ควร ให้ ศาล คำนึง ให้ แก่
 โจทย์ ไป

ถ้า ศาล ตรวจ ฟ้อง ซึ่ง โจทย์ แต่ง มา เอง
 เห็น ว่า ฎีก ที่ กล่าว หา ควร รับ ไว้
 พิจารณา ได้ ตาม กฎหมาย แล้ว แต่ ข้อ หาย
 ยก พร่อง อยู่ ฎีก กล่าว ความ ไม่ ชัด เจน
 เคลือบคลุม ส ไร ย ประการใด ก็ ให้ ศาล คัด
 ฟ้อง ให้ โจทย์ ไป แก้ไข เสีย ใหม่ ให้ ลุล ติง
 ชัด เจน ก็ แล้ว จึง รับ ไว้ พิจารณา

โจทก์ ทั้ง สอง ไร่ เกิน ๑๕ วัน

ให้ ทัก สิ้น ยก ฟ้อง เสีย

ข้อ ๑๑ ถ้า ศาล รับ ฟ้อง ไว้ แล้ว โจทย์ เพิก
 ขน ทั้ง ฟ้อง เสีย ไม่ นำ หมาย เรียก จำเลย
 ฎีก ไม่ ร้อง ทัก เดือน ให้ ศาล ออก หมาย เรียก
 จำเลย แต่ ใน กำหนด ๑๕ วัน นับ ตั้งแต่ วัน ศาล
 รับ ฟ้อง ไว้ เปน ต้น ไป ก็ ให้ ศาล ทัก สิ้น ยก ฟ้อง
 เสีย แล้ว ให้ โจทย์ เสีย ค่า ธรรมเนียม ทัก สิ้น
 จง เต็ม แต่ ก่อน วัน ที่ ศาล จะ ทัก สิ้น ยก ฟ้อง
 เสีย นั้น ให้ ศาล ออก หมาย บอก โจทย์ ให้ ร
 ถ่วง นำ เสีย ๓ วัน ก่อนว่า ถ้า โจทย์ ไม่ นำ
 หมาย เรียก จำเลย ฎีก ขอ ให้ ออก หมาย
 เรียก จำเลย แต่ ใน กำหนด แล้ว ศาล ก็ จะ ทัก
 สิ้น ยก ฟ้อง เสีย ตาม กฎหมาย แล้ว ให้ โจทย์
 เสีย ค่า ธรรมเนียม ออก หมาย นี้ ด้วย

ฟ้อง แยก ให้ รวม พิจารณา

แต่ มิ ให้ เขา ฟ้อง ของ จำเลย แยก ให้ การ
 ให้ ทั้ง สอง ฝ่าย ให้ การ แยก ฟ้อง กัน

ข้อ ๑๑ ถ้า ราษฎร สอง ฝ่าย ต่าง คน ต่าง
 มา ฟ้อง แยก กล่าว โทษ กัน ใน ศาล เดียว วัน
 เดียว กัน ก็ ให้ ศาล รับ ฟ้อง ไว้ ทั้ง สอง ฎีก
 รวม พิจารณา เปน คดี สำนวน เดียว กัน แล้ว
 ให้ ศาล ตรวจ ดู ฟ้อง ฝ่ายใด ควร เปน โจทย์ ฝ่าย
 ใด ควร เปน จำเลย ก็ ให้ ปฎิภาสา คัด สิ้น ให้ ฝ่าย
 หนึ่ง เปน โจทย์ ฝ่าย หนึ่ง เปน จำเลย ตาม พระ
 ราช กำหนด กฎหมาย แต่ ห้าม มิ ให้ เขา ฟ้อง
 ของ ฝ่าย จำเลย เปน คำ ให้ การ แยก ฟ้อง ของ
 โจทย์ เปน อัน ชาติ ให้ ฟ้อง ทั้ง สอง ฎีก คง
 เปน ฟ้อง อยู่ ตาม เดิม แล้ว ให้ ศาล ยัง คับ ให้
 โจทย์ จำเลย ทั้ง สอง ฝ่าย ต่าง คน ต่าง ให้ การ
 แยก ฟ้อง กัน เหมือน ถึง ความ สอง สำนวน นั้น

ฟ้อง ความ อาญา โจทย์ ต้อง สาขาล ทั่ว

เว้น แต่ กรม อัย การ ฟ้อง ไม่ ต้อง สาขาล

ข้อ ๑๒ บัญชี ฟ้อง ที่ กล่าว หา เปน ความ
 อาญา แล้ว ให้ ศาล ยัง คับ โจทย์ ให้ สาขาล
 ทั่ว เสีย ก่อน ตาม พระราช บัญญัติ ว่า ด้วย ยัง
 คับ โจทย์ ให้ สาขาล ทั่ว ฟ้อง ความ อาญา รัตน
 โกศล ทศ ศั ๑๑๑ วัน ไว้ แต่ ความ อาญา ซึ่ง
 เปน หน้า ที่ ของ กรม อัย การ ฟ้อง เปน โจทย์ เท่า
 นั้น เจ้าพนักงาน กรม อัย การ มี ฟ้อง ไม่ จำ
 เปน ต้อง สาขาล ตาม พระราช บัญญัติ ที่ กล่าว ขี้
 ฉาน นี้ แต่ ถ้า มี พยาน คน ใด คน หนึ่ง ผู้ รั
 มุล คดี ที่ กรม อัย การ ฟ้อง หา เปน ความ อาญา
 นั้น เปน ความ จริง เจ้าพนักงาน กรม อัย การ จะ
 นำ พยาน ผู้ นั้น มา สาขาล เหมือน ถึง ทั่ว โจทย์ ก็ ได้

ประกาศ มาตราวันที่ ๓๑ มีนาคม รัตนโกสินทร์
คัถ์ ๑๑๑ เป็นวันที่ ๒๓๗๗ ในรัชกาลโดยขึ้นนี้

พระราชบัญญัติ การภาษีอากร
รัตนโกสินทร์ คัถ์ ๑๑๑

ปรารภ

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระ
พระปรมาภิไธย มหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ พระเจ้าอยู่หัว
เกล้าเจ้าอยู่หัว ท้าวสุเทษน้อยเกล้าฯ สั่งว่า
พระราชบัญญัติ การภาษีอากร ซึ่งไปรศเกล้าฯ
ให้ตั้งไว้เดิมนี้ ยังหาพอเพียงแก่ราชการ
ในรัชชยุบนี้ไม่ สมควร จะแก้ไขเพิ่มเติม
ให้เรียบร้อย เช่น แยก แล่น ราชการ สืบไป จึง
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราเป็น พระ
ราชบัญญัติ โดยพระราชประสงค์ดังนี้

หมวดที่ ๑ เริ่ม พระราชบัญญัติ

นาม เขตฯ กำหนด ไซ้ พระราชบัญญัติ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ ให้เรียก
นามว่า พระราชบัญญัติ การภาษีอากร
รัตนโกสินทร์ คัถ์ ๑๑๑ ให้ใช้ ใ้ตลอด
พระราชอาณาเขตสยาม แลให้ใช้ใ้
ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน รัตนโกสินทร์ คัถ์ ๑๑๒
เป็นต้นไป

เลิก พระราชบัญญัติเก่า

มาตรา ๒ เมื่อใ้ใช้พระราชบัญญัตินี้แล้ว
ให้ยกพระราชบัญญัติซึ่งเรียกนามว่า “พระ
ราชบัญญัติ เป็นกฎหมายสำหรับหอรัษฎากร
พิพัฒน์ บัระกาเขนุจคัก จุลศักราช ๑๒๓๕”
แล “พระราชบัญญัติเจ้าภาษีนาย อากร
บัระกาเขนุจคัก จุลศักราช ๑๒๓๕” นั้นเลิก

เลิกไม่ใ้ใช้ต่อไป

แปลคำ

มาตรา ๓ บรรดาคำซึ่งใช้ ในพระราช
บัญญัตินี้ให้เข้าใจ โดยคำแปลดังนี้

คำว่าเจ้าจำนวน หมายถึงความว่า
เจ้าพนักงานกรมสรรพสามิตกรมสรรพากร แล
กรมศุลกากร กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
คำว่าเทศาภิบาล หมายถึงความว่า ผู้ว่า
ราชการเมืองกรมการ ฤๅข้าหลวงผู้รักษา
ราชการในหัวเมืองนั้น ๆ

คำว่าเจ้าภาษีนาย อากร หมายถึงความว่า
ว่าเจ้าพนักงานผู้เก็บภาษีผู้รัษฎากร

คำว่า เจ้าพนักงาน หมายถึงความว่า
บรรดาเจ้าจำนวนฤๅเทศาภิบาล เจ้าภาษี
นาย อากร บรรดาซึ่งเป็นข้าราชการ จักการ
ภาษีอากรทั้งปวง เว้นเสียแต่เจ้าภาษี
ฤๅนาย อากร ผู้รัษฎากร

หมวดที่ ๒ เจ้าพนักงาน

การเก็บภาษีอากร

มาตรา ๔ เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหา
สมบัติ เป็นผู้กระทำการเก็บภาษีอากร บรรดามี
พระราชบัญญัติ พิภักตั้งไว้ ให้เก็บนั้น รายใ้
ควรตั้งเจ้าพนักงานไปเก็บเอง ฤๅควรตั้ง
เจ้าภาษีนาย อากร รัษฎากร ไปเก็บ แลภาษี
อากรรายใ้ ควรกำหนดให้ส่งเงิน เป็น
งวดแก่ภาศกวัน ส่งเงินอย่างไร ให้นำ
ความ ใ้บรรดาบัระกาเขนุจคัก จุลศักราช ๑๒๓๕
พระราชบัญญัติพระบรมราชานุญาตแล้ว เป็น
ผู้จักตั้งไป